

2010BEM89 Bijlage

Evaluatie partnerschapsovereenkomst provincie Utrecht & Zuid-Moravië 2006-2010

provincie *Utrecht*

Jihomoravský kraj

Utrecht juni 2010

**Liza Groeneveld
Elisa Tames**

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3	
2.	Evaluatie per doelstelling	4	
2.1.1	Doelstelling 1	4	
2.1.2	Conclusie doelstelling 1		5
2.2.1.	Doelstelling 2		5
2.2.2	Conclusie doelstelling 2		6
2.3.1	Doelstelling 3	7	
2.3.2	Conclusie doelstelling 3		7
2.4.1	Resultaten interviews		7
2.4.2	Conclusie interviews	8	
3.	Conclusie en advies		9
3.1	Conclusie evaluatie	9	
3.2	Beleid Europese samenwerking		9
3.2.1	Wederkerigheid		9
3.2.2	Vergelijkbaarheid	10	
3.2.3	Beleidsinhoud		10
3.3	Advies	10	

1. Inleiding

De provincie Utrecht heeft sinds oktober 2003 een partnerschap met de Tsjechische regio Zuid-Moravië. Dit partnerschap is ontstaan uit de wens om een regio in Midden- of Oost Europa te ondersteunen in het toetredingsproces tot de Europese Unie van nieuwe lidstaten. Aan de doelen van de samenwerking, zoals een bijdrage leveren aan het Europese integratieproces en kennisvergroting, is tijdens de eerste partnerschapsperiode 2003-2006 voldaan.

Er bleek aan beide kanten de behoefte te bestaan om de samenwerking op diverse onderwerpen voort te zetten. Daarom is in 2006 een nieuwe samenwerkingsovereenkomst gesloten voor vier jaar. De overeenkomst loopt af op 4 oktober 2010. In deze samenwerkingsovereenkomst zijn nieuwe doelstellingen aan het partnerschap gegeven:

1. Organiseren van institutionele en culturele acties van verschillende aard;
2. Ondersteunen van uitwisselingsprojecten op het gebied van: milieu, regionale ontwikkeling, ruimtelijke ordening, cultuur en sociale zaken (verder te noemen: "prioriteitsgebieden");
3. Realiseren van uitwisselingen en stages van ambtenaren die aan de uitvoering van taken in de prioriteitsgebieden deelnemen.

Aan elke doelstelling liggen een aantal achterliggende ideeën ten grondslag, die de toegevoegde waarde van de samenwerking met Zuid-Moravië benadrukken:

1. Organiseren van institutionele en culturele acties van verschillende aard; *partnerschap zichtbaar maken in de regio en zichtbaarheid in Europa vergroten;*
2. Ondersteunen van projecten in het kader van de prioriteitsgebieden; *kennisuitwisseling op beleidsinhoudelijk gebied ter versterking van bestaande en realisering van nieuwe projecten;*
3. Realiseren van uitwisselingen en stages van ambtenaren die aan de uitvoering van taken in de prioriteitsgebieden deelnemen: *kennisuitwisseling op beleidsinhoudelijk en organisatorisch gebied.*

De evaluatie van de samenwerking wordt hieronder per doelstelling uitgewerkt, door na te gaan of de doelstelling en de achterliggende ideeën bereikt zijn. We vullen de informatie over uitwisselingen, stages en projecten aan met reacties, in de vorm van uitspraken van medewerkers van de Provincie Utrecht die aan de samenwerkingsprojecten hebben deelgenomen. Voor alle informatie geldt, dat we ons alleen op de activiteiten en projecten richten die hebben plaatsgevonden gedurende de periode 2006-2010, omdat er in 2006 al een evaluatie heeft plaatsgevonden over de periode 2003-2005.

Op de conclusies van de evaluatie baseren we vervolgens een advies, hoe om te gaan met de vriendschap tussen beide regio's na afloop van de partnerschapsovereenkomst. Dit advies wordt tevens het nieuwe beleidskader¹ van de provincie op het gebied van Europese samenwerking meegenomen. Dit beleidskader is gebaseerd op het Berenschot rapport Kansen voor Utrecht in Europa². In dit rapport adviseert Berenschot de provincie Utrecht om toekomstige Europese samenwerking te laten plaatsvinden in project-, ad hoc- of netwerkverband en af te stappen van samenwerking in brede bilaterale partnerschappen. Tevens heeft Berenschot aan de hand van een afwegingskader, gebaseerd op drie selectiecriteria (wederkerigheid, vergelijkbaarheid en beleidsinhoud), de geschiktheid van Europese regio's en netwerken

---

¹ *Uitwerkingsnotitie Samenwerken in Europa*, vastgesteld door GS op 19 mei 2009

² Berenschot: *Kansen voor Utrecht in Europa. Onderzoek naar Europese samenwerking provincie Utrecht* (mei 2009)

getoetst. Deze drie selectiecriteria zullen we ook toepassen op de samenwerking met Zuid-Moravië.

2. Evaluatie per doelstelling

2.1.1 Doelstelling 1: Organiseren van institutionele en culturele acties van verschillende aard

Bij deze doelstelling gaan we na of er gedurende de referentieperiode is deelgenomen aan institutionele en culturele acties van verschillende aard. Een overzicht van de culturele en institutionele acties die hebben plaatsgevonden:

11 – 14 januari 2007

Deelname van de provincie Utrecht aan de Regiontour, de Tsjechische vakantiebeurs.

15 oktober – 18 november 2007

Culturele manifestatie Zuid-Moravië in Utrecht. Deze culturele manifestatie maakte deel uit van de handelsmissie van 15 tot en met 17 oktober in Utrecht (zie verderop), en bestond uit een tentoonstelling van beelden en houtsnijwerk in de Domkerk van de Tsjechische kunstenaars Jiří en Martina Netík. De manifestatie werd op 15 oktober geopend met een concert in de Domkerk in het kader van Czech Dreams en een wijnproeverij in Paushuize.

17 april – 9 mei 2008

Fototentoonstelling van de Provincie Utrecht in Zuid-Moravië, geopend door de provinciesecretaris en de partnerschapcoördinator.

29 april 2008

Afgevaardigden van de regio Zuid-Moravië woonden het te Deum bij in Utrecht, ter gelegenheid van 295 jaar sinds de ondertekening van de Vrede van Utrecht.

5-6 juni 2008

Bezoek van gedeputeerden De Wilde en Binnekamp aan Zuid-Moravië. Tijdens bestuurlijke overleggen stond samenwerking op het gebied van water, cultuur, kennis en innovatie, plattelandsontwikkeling en de lobby in Brussel op het programma.

7 oktober 2008

Deelname van de partnerschapcoördinator aan de conferentie Twinning Cities georganiseerd door de Nederlandse Ambassade in Praag. Ontmoeting met de partnerschapcoördinator van Zuid-Moravië, waarbij deze gekoppeld werd aan de gemeenten Utrecht en Brno: samenwerking op het gebied van onderwijs tussen deze drie partners werd besproken.

18 maart 2009

Proeverij van de Zuid-Moravische wijnen tijdens het "Utrecht in Europe event" in Brussel.

26 maart – 3 mei 2009

Fototentoonstelling van de Provincie Utrecht in het kasteel in Slavkov, partnerstad van de gemeente Zeist, gelegen in Zuid-Moravië.

24-25 juni 2009

Portefeuillehouder Europa ondertekende in Brno de intentieverklaring tot deelname aan het ESF-project "Transfer of Best Practices in the EU countries", waarbij er kennis zal worden uitgewisseld over beide organisaties tijdens een meerdaags werkbezoek in Utrecht (naar verwachting in september 2010).

13 - 30 mei 2009

Fototentoonstelling van de Provincie Utrecht in het Janacek Theater in Brno. Een concert van het Toonkunst Koor Utrecht en het Brno Philharmonic Choir Beseda Brnenska, waarbij de provinciesecretaris en de partnerschapcoördinator aanwezig waren.

11 juni – 4 september 2009

Opening van Zuid-Moravische fototentoonstelling door twee Zuid-Moravische gedeputeerden tijdens een werkbezoek in Utrecht, in het kader van de toekomst van het partnerschap.

26 september – 2 oktober 2009

De partnerschapcoördinator liep een week stage bij de regio Zuid-Moravië. Naast een presentatie aan het management van de regio over de nieuwe organisatiestructuur van de provincie Utrecht, presenteerden de Zuid-Moravische beleidsafdelingen zich en worden Europese projecten in de regio bezocht.

2.1.2 Conclusie doelstelling 1

Gedurende de referentieperiode heeft er een reeks institutionele en culturele acties plaatsgevonden. De activiteiten waren divers van aard: vakantiebeurs, verschillende tentoonstellingen (beelden, houtsnijwerk, foto's), wijnproeverij, enz. Utrecht heeft door deze activiteiten kennis kunnen maken met de cultuur van Zuid-Moravië en vice versa. Door middel van de vakantiebeurs, fototentoonstellingen en een concert in Zuid-Moravië heeft Utrecht zich in die regio kunnen profileren. Tijdens het Utrecht Event in Brussel werd het partnerschap ook in Brussel geprofileerd. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat doelstelling 1 van het partnerschap, het organiseren van institutionele en culturele acties van verschillende aard, is behaald.

Ook het achterliggende idee bij deze doelstelling: het partnerschap zichtbaar maken in de regio en zichtbaarheid in Europa vergroten, is bereikt. De samenwerking heeft bijgedragen aan het vergroten van de zichtbaarheid van de provincie Utrecht in Europa. Door de culturele uitingen in Utrecht is het partnerschap ook zichtbaar geworden in de regio.

2.2.1. Doelstelling 2: Ondersteunen van projecten in het kader van wederzijdse uitwisselingen op de prioriteitsgebieden

Hieronder volgt een opsomming van de activiteiten die in het kader van wederzijdse uitwisselingen op deze prioritaire gebieden hebben plaatsgevonden.

Milieu en water

24 – 25 mei 2006

Een delegatie Utrechtse provincieambtenaren en een medewerker van het Waterschap Vallei en Eem brachten een tweedaags werkbezoek aan Zuid-Moravië op het thema uitvoering van de Europese Kaderrichtlijn Water (EKRW).

18 – 20 juni 2007

Afdeling Water van Zuid-Moravië bracht een werkbezoek aan Utrecht. Het thema van deze studiereis was de presentatie en uitwisseling van nieuwe bevindingen op het gebied van hoogwatermanagement.

29 – 30 mei 2008

Workshop over Luchtkwaliteit in Zuid-Moravië. Een beleidsmedewerker van de provincie Utrecht nam deel aan de workshop "Air Quality in the South Moravian Region, Theory and Practice", welke georganiseerd werd door de afdeling Milieu afdeling in Bzenec.

Regionale ontwikkeling

5 – 6 juni 2008

Presentaties van het South Moravian Centre for International Mobility en het South Moravian Innovation Centre (uitwisseling kenniswerking en studenten).

24 – 25 juni 2009

Bezoek van de Provincie Utrecht aan Zuid-Moravië. Presentatie van de Tourist Authority South Moravia, in 2006 opgericht ter stimulering van het toerisme in Zuid-Moravië, en de presentatie van een groot waterproject van het South Moravian Region and Waterboard Morava River Basin. Bezoek aan de Kamer van Koophandel en presentatie van de werkzaamheden aldaar.

Ruimtelijke ordening

24-25 mei 2009

Werkbezoek van de provinciesecretaris en partnerschapcoördinator aan Zuid-Moravië n.a.v. het concert van het Toonkunstkoor. Tijdens dit werkbezoek werd het netwerk PURPLE gepresenteerd. Utrecht introduceerde Zuid-Moravië in dit netwerk. Inmiddels is de regio ruim een half jaar actief observant, en zal Zuid-Moravië zich presenteren als aspirant-lid aan de Assemblee in Brussel in het najaar 2010.

Cultuur

23 - 26 april 2007

Werkbezoek Cultuur in Zuid-Moravië. Nadere kennisuitwisseling op het gebied van cultureel erfgoed, waarbij hun werkterrein in diverse facetten werd gepresenteerd. Het accent lag op de rol en taken van de regionale overheid, de communicatie met de burger en hun beschermings- en restauratieproblematiek. Zuid-Moravië heeft veel cultureel erfgoed, maar weinig geld voor en ervaring met professionele restauratiemethoden. Utrecht heeft beter inzicht gekregen in de problematiek.

Sociale Zaken

1 – 3 juni 2007

Bezoek van de provinciesecretaris aan Zuid-Moravië. Met provinciesecretaris Jiri Crha werd gesproken over de relatie tussen regionale en lokale overheid en de integratie van minderheden en buitenlanders in de Zuid-Moravië.

12 december 2009

Drie gedeputeerden uit Zuid-Moravië brachten een bezoek aan Utrecht om het samenwerkings-memorandum op het gebied van onderwijs met de gemeenten Utrecht en Brno te ondertekenen. De provincie bood de lunch aan en verzorgde een cultureel programma.

17 – 19 mei 2010

Een delegatie bestaande uit provincieambtenaren en bestuurders uit de regio Zuid-Moravië bracht een werkbezoek aan de gemeente en de provincie Utrecht, in het kader van het ESF-project "Integration of Foreigners". De regio Zuid-Moravië kwam kennis opdoen in Utrecht met betrekking tot de integratie van immigranten. De opgedane kennis wordt ingezet bij de oprichting van regionale integratiecentra in Zuid-Moravië.

2.2.2 Conclusie doelstelling 2

Uit bovenstaand overzicht komt naar voren dat er op bijna alle prioriteitsgebieden meerdere uitwisselingen hebben plaatsgevonden sinds 2006. Op deze manier zijn

projecten ondersteund. Er zijn echter geen concrete projecten opgestart tussen de partners; wel heeft de provincie bemiddeld tussen de gemeente Utrecht en Zuid-Moravië bij het ESF-project "Integration of Foreigners" en een deel van het programma verzorgd. Ook ondersteunde de provincie de samenwerking op het gebied van onderwijs tussen deze partners. Doelstelling 2 is daarmee ten dele behaald: er is wel kennis uitgewisseld, maar het heeft niet tot gezamenlijke projecten geleid.

De provincie heeft in de uitwisselingen voornamelijk kennis gebracht en inspiratie opgedaan. Aan het achterliggende idee van de doelstelling, kennisuitwisseling op beleidsinhoudelijk gebied, is daarom niet voldaan.

2.3.1 Doelstelling 3: Realiseren van uitwisselingen en stages van ambtenaren die aan de uitvoering van taken in de prioriteitsgebieden deelnemen

Deze doelstelling heeft betrekking op daadwerkelijk fysieke uitwisseling van ambtenaren, op samenwerking die niet wordt beperkt tot computer, e-mail of telefooncontact. Voor deze doelstelling verwijzen we ook naar doelstelling 2: daar concludeerden we dat er diverse uitwisselingen op alle prioriteitsgebieden hebben plaatsgevonden.

2.3.2 Conclusie doelstelling 3

Aan deze derde doelstelling, het realiseren van uitwisselingen en stages van ambtenaren die aan de uitvoering van taken in de prioriteitsgebieden deelnemen, is voldaan. Maar er is niet voldaan aan de achterliggende ideeën van deze doelstelling: kennisuitwisseling op beleidsinhoudelijk en organisatorisch gebied. Het is vooral Zuid-Moravië die kennis uit de samenwerking haalt. Vanuit Utrecht wordt wel inzicht gekregen in andere manieren van werken, maar geen sprake van toegevoegde inhoudelijke kennis.

2.4.1 Resultaten interviews

In de maand juni hebben er gesprekken plaatsgevonden met medewerkers van de provincie Utrecht die bij samenwerkingsprojecten met Zuid-Moravië betrokken waren. Hieronder volgen enkele reacties van ondervraagden.

Herman Sietsma (Provinciesecretaris) vraagt zich af of de samenwerking met Zuid-Moravië gelijkwaardig en kennisvergroterend is. Volgens hem lijkt er geen urgentie bij het partnerschap te zijn. Herman Sietsma is zelf niet rechtstreeks bij de projecten betrokken geweest, maar heeft wel enkele keren deelgenomen aan een werkbezoek aan Zuid-Moravië.

Eric Valkonet (Afdelingsmanager Bodem en Water) zegt dat gedurende de jaren gebleken is dat de situatie tussen Utrecht en Zuid-Moravië teveel van elkaar verschilt om effectief te kunnen samenwerken (werkwijze, bevoegdheden, fysieke omstandigheden). Valkonet is niet van mening dat de samenwerking inhoudelijke kennis heeft opgeleverd. Voor de afdeling Bodem en Water is het naar zijn mening niet zinnig de samenwerking met Zuid-Moravië voort te zetten. Eric Valkonet is niet rechtstreeks bij de projecten betrokken geweest.

Marlies Olthuis (Projectleider Sociale Agenda) is ervan overtuigd dat je altijd kunt leren van de werkwijze die in een andere regio gehanteerd wordt. In het project waarin zij met Zuid-Moravië actief was, was het doel van de samenwerking kennisoverdracht. Over een

tijd zal blijken of en hoe Zuid-Moravië deze kennis kan toepassen. Door aandacht van de regionale pers heeft het project bijgedragen aan de profilering van de provincie Utrecht.

Lodewijk le Grand (Coördinator EU-fondsen plattelandsontwikkeling) heeft met Zuid-Moravië een project uitgevoerd over plattelandsontwikkeling dat zou moeten leiden tot samenwerking in POP/Leader-verband. Die samenwerking is echter niet van de grond gekomen. Le Grand zegt dat de samenwerking met Zuid-Moravië niet op gelijkwaardigheid berustte. Ook de taalbarrière was een factor in het mislukken van de samenwerking. Hij ziet samenwerking liever tot stand komen met gelijkwaardige regio's, waar ook kennisuitwisseling mogelijk is, of in netwerk-verband. Met toetreding van Zuid-Moravië tot PURPLE³ wordt hiertoe alvast een stap gezet.

Jolanda Terpstra (Voormalig coördinator partnerschappen) vindt het partnerschap de moeite waard. Volgens Terpstra is het partnerschap belangrijk omdat je met zaken geconfronteerd wordt die je normaal gesproken als vanzelfsprekend beschouwd. Ze ziet het partnerschap meer als een manier van inspiratie opdoen, dan inhoudelijke kennis opdoen. De contacten moeten goed zijn, het is belangrijk dat er een klik is tussen de regio's. Vriendschappen moet je koesteren, maar als er een partnerschap kan ontstaan met een andere enthousiaste en gelijkwaardige regio, is dat ook goed. Volgens haar maakt het niet uit met welke regio je samenwerkt, als je maar bereid bent je kennis te delen.

2.4.2 Conclusie interviews

Door de medewerkers van de provincie wordt kritisch gereageerd op het partnerschap met Zuid-Moravië. De motivatie die hieraan ten grondslag ligt is dat Zuid-Moravië op bepaalde beleidsterreinen achterligt op Utrecht, waardoor er meer beleidsinhoudelijke kennis in Zuid-Moravië wordt geïnvesteerd dan dat terugkomt naar de provincie zelf. Ook stemmen de beleidstaken en bevoegdheden van Zuid-Moravië niet altijd overeen met die van Utrecht. Op de beleidsvelden waar de ondervraagden actief zijn, heeft weinig projectmatige samenwerking plaatsgevonden. Jolanda Terpstra vormt een uitzondering op de bovenstaande reacties. Zij ziet het partnerschap meer als een manier van inspiratie opdoen en een instrument om te leren van een andere manier van werken. Op basis hiervan is in haar ogen het partnerschap wel de moeite waard, al is dit geen doelstelling van het partnerschap geweest.

---

³ PURPLE: Peri Urban Regions Platform Europe (<http://www.purple-eu.org>)

3. Conclusie en advies

3.1 Conclusie evaluatie

De afgelopen vier jaar heeft de provincie intensief samengewerkt met de regio Zuid-Moravië. De in 2006 gesloten partnerschapovereenkomst bevatte drie doelstellingen, waaraan ook achterliggende ideeën ten doel lagen:

1. Organiseren van institutionele en culturele acties van verschillende aard; *partnerschap zichtbaar maken in de regio en zichtbaarheid in Europa vergroten*;
2. Ondersteunen van projecten in het kader van de prioriteitsgebieden; *kennisuitwisseling op beleidsinhoudelijk gebied ter versterking van bestaande en realisering van nieuwe projecten*;
3. Realiseren van uitwisselingen en stages van ambtenaren die aan de uitvoering van taken in de prioriteitsgebieden deelnemen; *kennisuitwisseling op beleidsinhoudelijk en organisatorisch gebied*.

De doelstellingen uit de samenwerkingsovereenkomst zijn ten dele behaald. Aan doelstelling 1 en het achterliggende idee is voldaan. Er zijn diverse institutionele en culturele acties georganiseerd, die ook hebben bijgedragen aan de zichtbaarheid van de provincie Utrecht.

Doelstelling 2 is slechts ten dele behaald: er hebben vele werkbezoeken en uitwisselingen plaatsgevonden ter ondersteuning van bestaande projecten, maar er zijn geen nieuwe projecten opgestart. Het achterliggende idee is ook niet gerealiseerd. De provincie was voornamelijk de brengende in plaats van de halende partij, de kennisuitwisseling was niet evenredig.

Hetzelfde geldt voor doelstelling 3. Er is voornamelijk kennis op beleidsinhoudelijk en organisatorisch gebied naar Zuid-Moravië gebracht, terwijl de provincie Utrecht inspiratie haalde uit de uitwisselingen en stages. Daarmee is voldaan aan de realisatie van de daadwerkelijke uitwisselingen en stages, maar niet aan het achterliggende idee van evenredige kennisuitwisseling.

Tenslotte wordt er door de medewerkers kritisch gekeken naar de samenwerking. De interviews ondersteunen het beeld dat uit de evaluatie naar voren komt: de samenwerking in het partnerschap voldoet onvoldoende aan de gestelde doelstellingen uit de partnerschapsovereenkomst.

Hieronder zetten we deze conclusie af tegen het beleid van de provincie met betrekking tot Europese samenwerking, zoals vastgesteld in mei 2009. Vervolgens formuleren we een advies voor het vervolg van de samenwerking met Zuid-Moravië.

3.2 Beleid Europese samenwerking

Sinds 2009 is het beleid van de provincie ten aanzien van partnerschappen veranderd: de provincie kiest voor Europese samenwerking via netwerken en projecten, in plaats van langdurige partnerschappen. Dat wil niet zeggen dat we de samenwerking met Zuid-Moravië volledig dienen af te breken: we hebben tenslotte wel een goede relatie opgebouwd de afgelopen jaren en de contacten zijn sterk. Wel is het verstandig kritisch te kijken naar de mogelijkheden voor toekomstige samenwerking. Daarom zullen we het partnerschap leggen langs de criteria voor samenwerking zoals opgesteld in het advies van Berenschot: wederkerigheid, vergelijkbaarheid en beleidsinhoud.⁴

3.2.1 Wederkerigheid

Het eerste criterium voor goede samenwerking is wederkerigheid: de mate waarin beide partijen elkaar ongeveer evenveel te bieden hebben. Hierin dient ook evenwicht te zijn

---

⁴ Berenschot: *Kansen voor Utrecht in Europa. Onderzoek naar Europese samenwerking provincie Utrecht* (mei 2009), pag. 32-37.

in het 'halen' en 'brengen'. Op dit moment is de wederkerigheid op beleidsinhoudelijk niveau niet in balans. Utrecht brengt meer dan dat het haalt. Maar als we kijken naar wederkerigheid in termen van enthousiasme en commitment en personele capaciteit is de wederkerigheid groot. Zuid-Moravië is enorm geëngageerd aan de samenwerking met Utrecht, en heeft vaak aangeboden om onze prioriteiten te ondersteunen. Goed voorbeeld hiervan is de wijnproeverij tijdens het Utrecht Event in Brussel in 2009.

3.2.2 Vergelijkbaarheid

Het tweede criterium van vergelijkbaarheid richt zich op de mate waarin geografische, demografische en de bestuurlijke structuur van de regio's overeenkomen, en de mate waarin beleidsopgaven en –oplossingen in beide regio's overeenkomen. Volgens het advies van Berenschot komt Tsjechië niet door de selectie voornamelijk vanwege de lage mate van vergelijkbaarheid. Dit is gebaseerd op een vergelijking op landenniveau van het BNP, het innovatiepeil, de sociale voorzieningen en de bestuurlijke indeling. Alleen op dit laatste punt komt Tsjechië door de landenselectie.

Echter, in 2003 is er een uitgebreid vergelijkend onderzoek tussen de regio's in opdracht van de provincie uitgevoerd door de Utrecht School of Economics. Hieruit bleek dat Utrecht en Zuid-Moravië wel degelijk ook belangrijke overeenkomsten hebben, bijvoorbeeld op het gebied van hoogopgeleide beroepsbevolking, een dicht infrastructuurnetwerk en demografische druk door de vergrijzing. Hoewel er dus op landenniveau weinig vergelijkbaarheid is, zijn er op regio niveau wel degelijk belangrijke overeenkomsten.

3.2.3 Beleidsinhoud

Het laatste criterium gaat in op de mate waarin er aansluiting is op de drie prioritaire beleidsthema's uit de Europastrategie en op de negen thema's uit het collegeprogramma. Op twee van de drie prioritaire dossiers is er aansluiting. Zo heeft Zuid-Moravië met de wijnproeverij tijdens het Utrecht Event in Brussel in maart 2009 een belangrijke bijdrage geleverd aan het prioritaire dossier Culturele Hoofdstad 2018. Ook heeft de regio meerdere malen aangeboden een bijdrage te leveren aan het culturele programma van de Vrede van Utrecht. Mogelijkheden hiertoe worden onderzocht en opgepakt samen met de gemeenten Utrecht, Zeist en Veenendaal. Verder wordt met de voorbereidingen van opname van Zuid-Moravië in het netwerk PURPLE, tevens een concrete stap gezet in de richting van het prioritaire dossier 'relatie stad/land' uit de Europastrategie.

Er is ook aansluiting te vinden op de thema's uit het collegeprogramma. De problematiek van peri-urbane gebieden, de focus van het PURPLE-netwerk, vallen onder de thema's ruimtelijke ontwikkeling en landelijk gebied. Samenwerking op deze thema's kan plaatsvinden in PURPLE. Samenwerking via dit netwerk sluit aan bij criteria voor Europese samenwerking, zoals die n.a.v. het onderzoek van Berenschot geformuleerd zijn.

3.3 Advies

Nu de overeenkomst afloopt, rijst de vraag hoe nu verder? Uit de evaluatie blijkt dat de doelstellingen uit de partnerschapovereenkomst slechts ten dele behaald zijn. Belangrijke lessen zijn dat de samenwerking voornamelijk op ad hoc basis tot stand komt en dat er weinig projectmatige samenwerking uit het partnerschap voortkwam. Op beleidsinhoudelijk niveau is Zuid-Moravië niet de meest interessante samenwerkingspartner in Europa, er is vooral veel kennis van Utrecht naar Zuid-Moravië gegaan. Van kennisuitwisseling kunnen we niet spreken, terwijl dit vanaf de nieuwe

samenwerkingsovereenkomst in 2006 toch één van de gehoopte effecten van het partnerschap was.

Kijken we naar de criteria voor samenwerking zoals opgesteld in het advies van Berenschot, dan blijkt weer dat beleidshoudelijke uitdaging ontbreekt in de samenwerking. Tegelijkertijd wordt dat gebrek enigszins gecompenseerd door een hoge mate van commitment, overeenkomsten op regionaal niveau en gedeelde interesses in prioritaire dossiers.

Gezien de conclusies en lessen van de evaluatie is het niet raadzaam het partnerschap op deze manier voort te zetten: dit past ook niet langer in het beleid van de provincie. Wederkerigheid op beleidsinhoudelijk niveau neemt een steeds belangrijker plaats in het beleid van de provincie in. Op dit moment kan Zuid-Moravië ons dit niet bieden.

Het is belangrijk te realiseren dat het opbouwen van een samenwerkingsverband tijd kost en niet altijd direct concrete resultaten zal opleveren. Een goed voorbeeld hiervan is de samenwerking met de Chinese provincie Guandong: samenwerking met deze regio begon al in de jaren '80 en nu plukt de provincie de vruchten van deze samenwerking. Na zeven jaar partnerschap met de Tsjechische regio is er een intensieve vriendschap opgebouwd. Het is zonde om de investering van zeven jaar teniet te doen door de banden volledig te verbreken. Daarnaast is het feit, dat meerdere gemeenten in de provincie (Utrecht, Zeist, Veenendaal, Amersfoort) een actief partnerschap met een gemeente in Tsjechië hebben, van toegevoegde waarde: de partnerschap tussen Brno, de hoofdstad van Zuid-Moravië, en de gemeente Utrecht staat hierbij voorop. Daarnaast hebben ook de Universiteit Utrecht en de Hogeschool Utrecht een goede band met Brno.

Het advies luidt daarom een licht vriendschapsmemorandum met de regio Zuid-Moravië te sluiten, waarin de vriendschap tussen beide regio's bevestigd wordt, naar voorbeeld van de samenwerking met Guandong. Er worden hierin nadrukkelijk geen verplichtingen en rechten, die aan een vriendschap ontleend kunnen worden, vastgelegd. Samenwerking zal hierin niet langer plaatsvinden op structureel niveau, maar bij gelegenheid. Samenwerking op ad hoc- en projectbasis blijven hierdoor mogelijk. Aangezien Zuid-Moravië lid zal worden van het PURPLE netwerk, zal ook in dit netwerk samenwerking plaatsvinden. Een dergelijk memorandum doet recht aan de voorgaande jaren van samenwerking, de conclusies van de evaluatie en het nieuwe samenwerkingsbeleid van de provincie Utrecht.

Het vriendschapsmemorandum zal door GS vastgesteld worden. Er wordt gestreefd naar ondertekening van het memorandum met Zuid-Moravië in het najaar. Door de partnerschapscoördinator zullen thema's gedefinieerd worden, waarop samenwerking binnen het vriendschapsmemorandum mogelijk zal zijn. Dit gebeurt in samenwerking met zowel de beleidsafdelingen als externe Utrechtse partners die een band met de regio Zuid-Moravië hebben.